შეფასების კრიტერიუმების განმარტება

I კრიტერიუმი აფასებს კითხვის უნარს. აბიტურიენტს მოეთხოვება მოცემული ტექსტის ადეკვატური გაგება. შესაბამისად, ქულებიც იმის მიხედვით იწერება, რამდენად ღრმად გაიაზრა აბიტურიენტმა ავტორის მთავარი სათქმელი და მიზანდასახულობა.

II კრიტერიუმი აფასებს, რამდენად კარგად არის ორგანიზებული (მოწესრიგებული) ტექსტი, დაყოფილია თუ არა აბზაცებად. ყოველივე ეს კი, თავის მხრივ, მსჯელობის თანამიმდევრულობასა და სიმწყობრეს გულისხმობს. აბიტურიენტს იმ შემთხვევაში აკლდება ქულა, თუ ნაშრომი საერთოდ არ არის დაყოფილი აბზაცებად ან ყოველი სტრიქონი აბზაცით იწყება; ასევე, თუ სათანადოდ არ არის ორგანიზებული (მაგალითად, პოეტური ტექსტის ციტირებისას ლექსის სტრიქონები პროზაული ტექსტის მსგავსად არის მოცემული). ამ კრიტერიუმით ფასდება ისიც, თუ რამდენ მითითებას უპასუხებს ნაშრომი – სამივეს, ორს თუ ერთს.

III კრიტერიუმი აფასებს იმას, რამდენად ადეკვატურად არის გააზრებული დავალების პირობა. აბიტურიენტს ევალება შეასრულოს ის კონკრეტული დავალება, რომელიც მითითებებით არის განსაზღვრული. აბიტურიენტს ქულა დააკლდება საკითხიდან გადახვევის ან შეუსაბამო ფაქტებისა თუ მოსაზრებების დამოწმების შემთხვევაში (მაგალითად, „ვეფხისტყაოსნის“ ტექსტის შესახებ მსჯელობისას აბიტურიენტმა დაიმოწმა ამერიკელი მწერლის, ჰენრი ტოროს, მოსაზრება, რომელსაც არავითარი კავშირი არ ჰქონდა დავალების პირობასთან).

IV კრიტერიუმი აფასებს, რამდენად კარგად არის სათქმელი დასაბუთებული და გამყარებული ტექსტური მასალით. ეს კრიტერიუმი გულისხმობს აბიტურიენტის მოსაზრებების კონკრეტული მაგალითებით დასაბუთებას, აგრეთვე იმასაც, რომ არგუმენტები მყარი და დამაჯერებელი იყოს, თუმცა არ არის სავალდებულო, ემთხვეოდეს საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს.

V კრიტერიუმი აფასებს ტექსტის მხატვრული თავისებურებების აღქმის უნარს, რაც გულისხმობს არა მხოლოდ ტროპული მეტყველების ნიმუშების ამოკრებას მოცემული ტექსტიდან, არამედ, პირველ რიგში, ავტორის ინდივიდუალური სტილის შესახებ მსჯელობას.

VI კრიტერიუმი აფასებს, რამდენად ნათლად და მკაფიოდ გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნება და ზოგადი განათლება; ანუ ეს კრიტერიუმი გულისხმობს იმას, რომ აბიტურიენტმა უნდა შეძლოს ინდივიდუალური თვალთახედვის, პიროვნული პოზიციის ჩამოყალიბება. ამ კრიტერიუმით აბიტურიენტი ვერ დაიმსახურებს ქულას, თუ დაწერს ე. წ. ტრაფარეტულ, დაზეპირებულ თხზულებას ან თუ ვერ გამოავლენს წიგნიერებას, რაც სულაც არ ნიშნავს ლიტერატურული პარალელების გავლებასა და არასაპროგრამო ნაწარმოებების

ციტირებას. პირიქით, როგორც ზემოთ აღინიშნა, შეუსაბამო პარალელი ან შეუფერებელი ციტატის დამოწმება ქულის დაკლებას გამოიწვევს.

VII კრიტერიუმი ფაქტობრივი სიზუსტის შეფასებას ითვალისწინებს, ანუ იმის განსაზღვრას, არის თუ არა დაშვებული ნაშრომში ფაქტობრივი შეცდომები.

VIII კრიტერიუმი აფასებს, რამდენად შეძლო აბიტურიენტმა აზრის ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდ გამოხატვა, აგრეთვე, დასმული ამოცანის ადეკვატური სტილის შერჩევა. ეს კრიტერიუმი იმასაც გულისხმობს, რომ ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს სალიტერატურო ენით, არ გვხვდებოდეს დიალექტიზმები, ბარბარიზმები, ჟარგონული სიტყვები და გამოთქმები (მაგ., მოღალატემ ქართველები *ჩაუშვა*); ადეკვატურად უნდა იყოს შერჩეული ლექსიკა; აბიტურიენტს უნდა შეეძლოს მრავალფეროვანი ენობრივი საშუალებების გამოყენება, რაც თავიდან ააცილებს ტავტოლოგიებს, უხეშ კალკებს (მაგ., არ უნდა იყოს გამოყენებული კანცელარიზმები). გარდა ამისა, ხარვეზად ჩაითვლება მაღალფარდოვნება და ფუჭსიტყვაობა.

IX კრიტერიუმი აფასებს, რამდენად შეძლო აბიტურიენტმა სალიტერატურო ენის ნორმების დაცვა და სინტაქსური კონსტრუქციების სწორად აგება.

X კრიტერიუმი აფასებს პუნქტუაციის წესების ცოდნას.

მხატვრული ტექსტის ანალიზის შეფასების კრიტერიუმები

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა **30.** თუ აბიტურიენტის ნაშრომი მოცემული ტექსტის პერიფრაზია, თითოეული მითითება მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით არის შესრულებული ან ტექსტი მთლიანად არაადეკვატურადაა გაგებული (ანდა გაურკვეველი კალიგრაფიის გამო ნაშრომის წაკითხვა ვერ ხერხდება), ***დაიწერება 0 ქულა და ნაწერი აღარ გასწორდება***.

დავალების ესა თუ ის მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ **ერთი-ორი** წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ნაშრომი, რომლის მოცულობაც 120 სიტყვას არ აღემატება, VIII, IX და X კრიტერიუმებით არ შეფასდება!

I კრიტერიუმი

№	*მოცემული ტექსტის ადეკვატური გაგება და გააზრება*	*ქულები*
1.	ტექსტი ***ღრმადაა*** გააზრებული, ნაშრომში იგრძნობა ავტორის უმთავრესი სათქმელისა და ემოციური მიზანდასახულობის წვდომა.	**4**
2.	ტექსტი ***ადეკვატურადაა*** გაგებული.	**3**
3.	***ერთ*** შემთხვევაში შეინიშნება ტექსტის არაადეკვატური გაგება.	**2**
4.	***ერთზე მეტ*** შემთხვევაში ტექსტი ***არაადეკვატურადაა*** გაგებული.	**1**
5.	ტექსტი ***მთლიანად არაადეკვატურადაა*** გაგებული.	**0 ნაწერი აღარ სწორდება**

II კრიტერიუმი

№	*ნაშრომის აგება*	*ქულები*
1.	ნაშრომი უპასუხებს ***სამივე*** მითითებას და ***კარგადაა ორგანიზებული,*** აბზაცები ***სწორადაა*** გამოყოფილი.	**3**
2.	ნაშრომი უპასუხებს ***სამ*** მითითებას, თუმცა ტექსტი არ არის კარგად ორგანიზებული ან/და ზოგან აბზაცები ***არასწორადაა გამოყოფილი;*** ან ნაშრომი უპასუხებს ***ორ*** მითითებას და ***კარგადაა*** ორგანიზებული, აბზაცები ***სწორადაა*** გამოყოფილი.	**2**
3.	ნაშრომი უპასუხებს ***ორ*** მითითებას, თუმცა ***ტექსტი არ არის*** კარგად ორგანიზებული ან/და ზოგან აბზაცები ***არასწორადაა გამოყოფილი;*** ან ნაშრომი უპასუხებს ***ერთ*** მითითებას და ***კარგადაა*** ორგანიზებული, აბზაცები ***სწორადაა*** გამოყოფილი.	**1**
4.	ნაშრომი უპასუხებს ***ერთ*** მითითებას, თუმცა ***ტექსტი არ არის*** ორგანიზებული ან/და აბზაცები ***არასწორადაა*** გამოყოფილი.	**0**

III კრიტერიუმი

№	*დავალების (მითითებების) ადეკვატური გაგება და გააზრება*	*ქულები*
1.	დავალება ***ადეკვატურად*** არის გააზრებული, არ არის საკითხიდან გადახვევის არც ერთი შემთხვევა (ისეთი ფაქტის, მოსაზრებისა თუ ციტატის დამოწმება, რომლებიც განსახილველ საკითხს არ უკავშირდება).	**2**
2.	დავალების პირობა ძირითადად ***ადეკვატურად*** არის გააზრებული, თუმცა ***ერთ*** შემთხვევაში შეინიშნება დავალების პირობის ***არაადეკვატური*** გაგება ან არის საკითხიდან გადახვევის ერთი შემთხვევა (ისეთი ფაქტის, მოსაზრებისა თუ ციტატის დამოწმება, რომელიც განსახილველ საკითხს არ უკავშირდება).	**1**
3.	დავალების პირობა ***არაადეკვატურადაა*** გააზრებული.	**0**

IV კრიტერიუმი

№	*მოსაზრებების არგუმენტირება და ადეკვატური ციტირება*	*ქულები*
1.	მსჯელობა ***სამივე*** მითითების მიხედვით ***დასაბუთებულია*** (არგუმენტირებულია) და არგუმენტები ***გამყარებულია*** ტექსტური მასალით.	**6**
2.	მსჯელობა ***ორი*** მითითების მიხედვით ***დასაბუთებულია*** და არგუმენტები ***გამყარებულია*** ტექსტური მასალით, ხოლო ***მესამე*** მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები ***არადამაჯერებელია*** და/ან ***არ არის*** გამყარებული ტექსტური მასალით.	**5**
3.	მსჯელობა ***ორი*** მითითების მიხედვით ***დასაბუთებულია*** და არგუმენტები ***გამყარებულია*** ტექსტური მასალით, ხოლო ***მესამე*** მითითება საერთოდ ***არ არის*** შესრულებული (პერიფრაზია ან მსჯელობა ორიოდე წინადადებითაა გადმოცემული).	**4**
4.	მსჯელობა ***ერთი*** მითითების მიხედვით ***დასაბუთებულია*** და არგუმენტები ***გამყარებულია*** ტექსტური მასალით, ხოლო ***ორი*** მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები ***არადამაჯერებელია*** და/ან ***არ არის*** გამყარებული ტექსტური მასალით.	**3**
5.	მსჯელობა ***ერთი*** მითითების მიხედვით ***დასაბუთებულია*** და არგუმენტები ***გამყარებულია*** ტექსტური მასალით, ***მეორე*** მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები ***არადამაჯერებელია*** და/ან ***არ არის*** გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო ***მესამე*** მითითება საერთოდ ***არ არის*** შესრულებული (პერიფრაზია ან მსჯელობა ორიოდე წინადადებითაა გადმოცემული).	**2**
6.	***სამივე*** მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები ***არადამაჯერებელია*** და/ან ***არ არის*** გამყარებული ტექსტური მასალით.	**1**
7.	***ორი*** მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები ***არადამაჯერებელია*** და/ან ***არ არის*** გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო ***მესამე*** მითითება საერთოდ ***არ არის*** შესრულებული; ან მსჯელობა ***ერთი*** მითითების მიხედვით ***დასაბუთებულია*** და არგუმენტები ***გამყარებულია*** ტექსტური მასალით, ხოლო დანარჩენი მითითებები საერთოდ ***არ არის*** შესრულებული; ანდა ***ერთი*** მითითების მიხედვით მსჯელობისას არგუმენტები ***არადამაჯერებელია*** და/ან ***არ არის*** გამყარებული ტექსტური მასალით, ხოლო დანარჩენი მითითებები საერთოდ ***არ არის*** შესრულებული.	**0**

V კრიტერიუმი

№	*ტექსტის მხატვრული თავისებურებების შეფასება*	*ქულები*
1.	მსჯელობა ავტორის სტილის შესახებ ***დამაჯერებელია***; ***გამოყოფილია*** ტექსტის ***არაერთი*** მხატვრული თავისებურება და ყველა დამოწმებული მაგალითი ***ადეკვატურია.***	**4**
2.	მსჯელობა ავტორის სტილის შესახებ ***დამაჯერებელია*** და ***გამოყოფილია*** ტექსტის ***არაერთი*** მხატვრული თავისებურება, თუმცა ერთ შემთხვევაში მაგალითი ***არასწორადაა*** დამოწმებული.	**3**
3.	მსჯელობა ავტორის სტილის შესახებ ***დამაჯერებელია; გამოყოფილია*** ტექსტის მხატვრული თავისებურებებიც, თუმცა ერთზე მეტ შემთხვევაში მაგალითები ***არასწორადაა*** დამოწმებული; ანდა ნაშრომში ***არ არის*** მსჯელობა ავტორის სტილის შესახებ, თუმცა ***გამოყოფილია*** ტექსტის ***არაერთი*** მხატვრული თავისებურება და ***დასაბუთებულია*** კონკრეტული მაგალითებით.	**2**
4.	ნაშრომში ***არ არის*** მსჯელობა ავტორის სტილის შესახებ, მაგრამ ***გამოყოფილია*** ტექსტის ***არაერთი*** მხატვრული თავისებურება და ***დასაბუთებულია*** კონკრეტული მაგალითებით, თუმცა მოხმობილი მაგალითებიდან ***ერთი არაადეკვატურია;*** ანდა მსჯელობა ავტორის სტილის შესახებ ***დამაჯერებელია,*** თუმცა არ არის მოხმობილი ***არცერთი*** კონკრეტული მაგალითი.	**1**
5.	ნაშრომში ***არ არის*** მსჯელობა ავტორის სტილის შესახებ, ***გამოყოფილია*** ტექსტის მხატვრული თავისებურებები, მაგრამ ***არ არის*** დასაბუთებული ***არცერთი*** კონკრეტული მაგალითით; ანდა ტექსტის მხატვრული თავისებურებების შესახებ მსჯელობისას მოხმობილია ***ერთზე მეტი*** არაადეკვატური მაგალითი; ანდა ნაშრომში საერთოდ ***არ არის*** მსჯელობა ტექსტის მხატვრული თავისებურებების შესახებ.	**0**

VI კრიტერიუმი

№	*დამოუკიდებელი აზროვნება და ზოგადი განათლება*	*ქულები*
1.	ნაშრომში ***მკაფიოდ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა და ზოგადი განათლება.	**3**
2.	ნაშრომში ***ნაწილობრივ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა ***მკაფიოდ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება; ანდა ნაშრომში ***მკაფიოდ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, შეხედულებათა და შეფასებათა არაშაბლონურობა, თუმცა ***ნაწილობრივ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	**2**
3.	ნაშრომში ***ნაწილობრივ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლებაც და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარიც; ან ***არ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, თუმცა ***ნაწილობრივ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება; ანდა ნაშრომში ***ნაწილობრივ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, მაგრამ ***არ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	**1**
4.	ნაშრომში ***არ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, აგრეთვე ***არ*** გამოვლინდა აბიტურიენტის ზოგადი განათლება.	**0**

VII კრიტერიუმი

№	*ფაქტობრივი სიზუსტე*	*ქულები*
1.	ნაშრომში ***არ არის*** დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა.	**1**
2.	ნაშრომში ***დაშვებულია*** ფაქტობრივი შეცდომა.	**0**

VIII კრიტერიუმი

№	*ლექსიკა და სტილი*	*ქულები*
1.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ***ზუსტად და მკაფიოდაა*** გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის ***შესაფერისი სტილი,*** გვხვდება ორიოდე სტილისტური ხარვეზი.	**2**
2.	ნაშრომში აზრი გასაგებია, მაგრამ ***ლექსიკა მწირია,*** გვხვდება სტილისტური ხარვეზებიც.	**1**
3.	თხზულება სტილისტურად ***გაუმართავია*** (ზოგიერთი მონაკვეთის აზრის გაგება ჭირს).	**0**

IX კრიტერიუმი

№	*მორფოლოგია-ორთოგრაფია და სინტაქსი*	*ქულები*
1.	არ არის ***ორზე მეტი*** შეცდომა.	**3**
2.	არ არის ***ოთხზე მეტი*** შეცდომა.	**2**
3.	არ არის ***ექვსზე მეტი*** შეცდომა.	**1**
4.	დაშვებულია ***ექვსზე მეტი*** შეცდომა.	**0**

X კრიტერიუმი

№	*პუნქტუაცია*	*ქულები*
1.	არ არის ***სამზე მეტი*** შეცდომა.	**2**
2.	არ არის ***ექვსზე მეტი*** შეცდომა.	**1**
3.	დაშვებულია ***ექვსზე მეტი*** შეცდომა.	**0**